SUD
EUROPSKE UNIJE

Presuda Suda
u predmetu C-698/23 P | EDPS/Parlament i Vijeće

Priopćenje za medije br. 165/26

U Luxembourgu 17. studenoga 2026.

Europolova obrada osobnih podataka: Sud potvrđuje nedopuštenost tužbe Europskog nadzornika za zaštitu podataka (EDPS) protiv izmjene Uredbe o Europolu

Prijelazne odredbe te uredbe, čije je poništenje EDPS zahtijevao, ne mijenjaju ni njegove zadaće ni njegove ovlasti te stoga ne utječu izravno na njegov pravni položaj

Nakon što je utvrdio da Agencija Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) pohranjuje osobne podatke bez njihove kategorizacije, kako je predviđena pravom Unije, Europski nadzornik za zaštitu podataka (EDPS) donio je odluku kojom se Europolu nalaže da u određenim rokovima provede tu kategorizaciju ili, ako to ne učini, da obriše podatke o kojima je riječ. Nekoliko mjeseci kasnije zakonodavac Unije donio je prijelazne odredbe, kojima se pod određenim uvjetima omogućuje nastavak obrade podataka koje Europol posjeduje.

Smatrajući da se tim odredbama ugrožava njegova neovisnost kao nadzornog tijela i da se njima njegova odluka lišava svojih učinaka, EDPS je pred Općim sudom Europske unije zahtijevao poništenje navedenih odredbi. Međutim, taj je sud odbacio njegovu tužbu kao nedopuštenu.

Sud u svojoj današnjoj presudi potvrđuje nedopuštenost tužbe: za razliku od institucija Unije, EDPS mora dokazati svoju aktivnu procesnu legitimaciju. On osobito mora dokazati da se pobijane odredbe izravno i osobno odnose na njega. Međutim, Sud utvrđuje da te odredbe nemaju nikakav utjecaj na prirodu i doseg zadaća povjerenih EDPS-u, s obzirom na to da se njima ne mijenjaju ni njegova prava, ni njegove obveze, ni njegove nadležnosti. Njima se ne mijenjaju ni jamstva EDPS-ove neovisnosti niti se tim odredbama poništava odluka koju je on donio u pogledu Europola. Slijedom toga, pobijane odredbe ne utječu izravno na EDPS-ov pravni položaj. Opći sud tako je pravilno presudio da je EDPS-ova tužba nedopuštena.

Europski nadzornik za zaštitu podataka (EDPS), koji je dužan osigurati da institucije i tijela Unije poštuju pravila o zaštiti podataka, donio je 3. siječnja 2022., nakon što je proveo istragu, odluku protiv Agencije Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol).

Ta se odluka odnosila na Europolovu pohranu osobnih podataka primljenih u okviru svojih aktivnosti. Naime, premda je uredba koja je tada uređivala Europolove aktivnosti[1] ovlašćivala tu agenciju da prikuplja i analizira takve podatke, ona je morala poštovati određena pravila, osobito u pogledu kategorizacije ispitanika i osobnih podataka koji se na njih odnose.

Međutim, EDPS je utvrdio da je Europol kontinuirano pohranjivao skupove osobnih podataka a da pritom nije utvrdio jesu li ispitanici bili obuhvaćeni kategorijama predviđenima tom uredbom. Prema EDPS-ovu mišljenju, ta je praksa bila protivna pravilima o smanjenju količine podataka i o ograničenju razdoblja njihove pohrane. Stoga je naložio Europolu da provede tu kategorizaciju u roku od šest mjeseci za novoprimljene podatke i dvanaest mjeseci za one koje je već posjedovao. Nakon isteka tih rokova, Europol je podatke morao izbrisati.

Europski parlament i Vijeće Europske unije 8. lipnja 2022. izmijenili su uredbu primjenjivu na Europol[2]. Oni su, među ostalim, u nju unijeli prijelazne odredbe[3], kojima se Europolu pod određenim uvjetima omogućuje da nastavi obrađivati podatke koje je već primio u okviru kaznenih istraga koje su u tijeku.

Smatrajući da su tim prijelaznim odredbama retroaktivno legalizirane prakse pohrane podataka koje je kritizirao te da se njima *de facto* poništava njegova odluka iz siječnja 2022., EDPS je pred Općim sudom Europske unije pokrenuo postupak za njihovo poništenje. Prema njegovu mišljenju, intervencija zakonodavca Unije ugrozila je njegovu neovisnost kao nadzornog tijela.

Opći sud rješenjem od 6. rujna 2023.[4] odbacio je tu tužbu kao nedopuštenu. Smatrao je da EDPS nema aktivnu procesnu legitimaciju za pobijanje spornih prijelaznih odredbi.

EDPS je Sudu zatim podnio žalbu zahtijevajući ukidanje tog rješenja i poništenje odredbi o kojima je riječ.

U svojoj presudi **Sud odbija tu žalbu kao neosnovanu**, potvrđujući nedopuštenost tužbe koju je EDPS podnio Općem sudu.

Sud podsjeća na to da, premda je EDPS neovisno nadzorno tijelo, **on nije institucija Unije u smislu Ugovorâ**[5]. Za razliku od, među ostalim, Parlamenta, Vijeća ili Europske komisije, EDPS-u se Ugovorima ne dodjeljuje pravo na podnošenje tužbe za poništenje akta Unije a da pritom ne mora dokazati svoju aktivnu procesnu legitimaciju.

Takvo EDPS-ovo pravo na podnošenje tužbe ne proizlazi ni iz načela institucionalne ravnoteže[6], kojim se nastoji osigurati poštovanje sustava podjele nadležnosti institucija Unije. Naime, to se načelo ne primjenjuje na tijela, urede i agencije Unije koji nisu njezine institucije.

Međutim, EDPS ima svojstvo **pravne osobe**. On stoga može zahtijevati poništenje akta Unije pod uvjetima koji su Ugovorima predviđeni za tužbe za poništenje koje podnose pravne osobe[7]. U tu svrhu on osobito mora dokazati da se pobijani akt na njega izravno i osobno odnosi. Uvjet koji se odnosi na izravni utjecaj osobito podrazumijeva da taj akt proizvodi izravne učinke na njegov pravni položaj.

Međutim, Sud utvrđuje da su spornim prijelaznim odredbama izmijenjena pravila koja se primjenjuju na obradu podataka koje posjeduje Europol. Nasuprot tomu, te odredbe nemaju nikakav utjecaj na prirodu i doseg zadaća povjerenih EDPS-u, s obzirom na to da se njima ne mijenjaju njegova prava, njegove obveze ili njegove nadležnosti. Navedenim odredbama ne mijenjaju se ni jamstva EDPS-ove neovisnosti niti se poništava njegova odluka od 3. siječnja 2022. Osim toga, Sud ističe da iz postupka koji je doveo do donošenja spornih prijelaznih odredbi nisu vidljivi elementi koji bi mogli utjecati na EDPS-ovo neovisno izvršavanje svojih nadležnosti.

U tim okolnostima Sud potvrđuje ocjenu Općeg suda prema kojoj sporne prijelazne odredbe ne utječu izravno na EDPS-ov pravni položaj. **Stoga Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava kad je njegovu tužbu proglasio nedopuštenom.**

NAPOMENA: Protiv presude ili rješenja Općeg suda Sudu se može podnijeti žalba ograničena na pravna pitanja. Žalba u načelu nema suspenzivan učinak. Ako je dopuštena i osnovana, Sud ukida odluku Općeg suda. Ako je u predmetu moguće presuditi, Sud ga može i sam konačno riješiti. U suprotnom, predmet se vraća Općem sudu, koji je vezan odlukom Suda donesenom povodom žalbe.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud. Prikaz činjenica i pravnog okvira odnosi se na relevantno razdoblje i temelji se na spisu predmeta.

Cjelovit tekst i, ovisno o slučaju, kratak prikaz presude objavljuju se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ✆ (+352) 4303 4293

Slike s objave presude dostupne su na „Curia Web TV" kao i na „European Broadcasting Service" ✆ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

[1] Uredba (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol)

[2] Uredba (EU) 2022/991 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2022. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/794 u pogledu suradnje Europola s privatnim stranama, obrade osobnih podataka koju provodi Europol radi potpore kaznenim istragama i uloge Europola u području istraživanja i inovacija

[3] Članci 74.a i 74.b Uredbe 2016/794, kako su izmijenjeni Uredbom 2022/991

[4] Predmet EDPS/Parlament i Vijeće, T-578/22 (vidjeti također priopćenje za medije br. 134/23)

[5] Članak 13. stavak 1. UEU-a. Sud također naglašava da su države članice prilikom usvajanja Ugovora iz Lisabona namjerno odlučile ne uključiti sva tijela, urede ili agencije Unije, kao što je EDPS, među subjekte ovlaštene zahtijevati poništenje akta Unije bez potrebe da dokažu svoju aktivnu procesnu legitimaciju.

[6] Kako ga je Sud protumačio u presudi od 22. svibnja 1990., Parlament/Vijeće, C-70/88

[7] U skladu s člankom 263. četvrtim stavkom UFEU-a